

Sygnatura akt II AKa 119/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lipca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Marian Baliński

Sędziowie: SA Sławomir Wlazło

SA Sławomir Lerman (spr.)

Protokolant: sekr. sąd. Ewa Marciniak - Pawłowska

przy udziale prokuratora Krzysztofa Kowalczyka

po rozpoznaniu w dniu 7 lipca 2016 r.

sprawy M. G.o przestępstwo z art. 148 § 1 kk

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę, prokuratora oraz pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 7 stycznia 2016 r. sygn. akt II K 64/15

- 1) utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;
- 2) zasądza od Skarbu Państwa na rzecz oskarżyciela posiłkowego adw. W. W. kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym;
- 3) zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. K. kwotę 955,31 (dziewięćset pięćdziesiąt pięć 31/100) złotych tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonej z urzędu przed sądem II instancji wraz z kosztami dojazdu;
- 4) zwalnia oskarżoną od ponoszenia kosztów przed sądem odwoławczym.

SSA Sławomir Wlazło SSA Marian Baliński SSA Sławomir Lerman

Sygn. akt II AKa 119/16

UZASADNIENIE

M. G. została oskarżona o to, że:

w dniu 03 lutego 2015 w miejscowości L., woj. (...), działając w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia noworodka płci męskiej, którego urodziła w tym samym dniu uderzając, co najmniej jednokrotnie okolicą ciemieniową głowy pokrzywdzonego po stronie lewej w twarde, tępe podłoże w wyniku, czego powstały masywne obrażenia czaszkowo mózgowo w postaci rany tłuczonej okolicy czołowej lewej, złamania łuski kości ciemieniowej lewej z krwawieniem podskórnym, wylewami krwawymi w tkance podskórnej głowy, oraz krwawieniem, podtwardówkowym lewej sklepiści mózgu, masywne wylewy krwawe w przestrzeni podpajęczynówkowej mózgu, wybroczyny krwawe w śluzówce krtani oraz przełyku, czym spowodowała śmierć w/w noworodka,

tj. o czyn z art. 148 § 1 k.k.

Sąd Okręgowy w Płocku, II Wydział Karny wyrokiem z dnia 07 stycznia 2016 r., sygn. akt II K 64/15:

I. oskarżoną M. G. w ramach zarzucanego jej czynu uznał za winną tego, że w dniu 03 lutego 2015 roku w miejscowości L. w województwie (...), chcąc pozbawić życia noworodka płci męskiej, którego urodziła w tym samym dniu, zadała mu nie mniej niż cztery tępe urazy, godzące ze zróżnicowaną siłą, od średniej do dość znacznej, w różne okolice głowy, w tym co najmniej jeden raz uderzyła jego głową o drewniany kołek, w wyniku czego spowodowała u niego obrażenia ciała w obrębie głowy w postaci rany tłuczonej okolicy czołowej lewej, złamania łuski kości ciemieniowej lewej z dużym krwawieniem podskórnym, wylewami krwawymi w tkance podskórnej głowy i krwiakiem podtwardówkowym lewej sklepiści mózgu oraz masywnych wylewów krwawych w przestrzeni podpajęczynówkowej mózgu, a nadto nie mniej niż trzy razy ucisnęła palcami jego szyję, w wyniku czego spowodowała w jej obrębie obrażenia ciała w postaci wybroczyn krwawych w śluzówce krtani oraz przelyku na wysokości krtani, przy czym doznane obrażenia głowy skutkowały zgonem tego dziecka, to jest popełnienia przestępstwa z art. 148 § 1 k.k. i za to na podstawie tego przepisu skazał ją na karę 13 (trzynastu) lat pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczył oskarżonej okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 24 lutego 2015 roku, godz. 14 min. 40;

III. zasądził od Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Płocku) na rzecz adwokata A. K. koszty nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu na rzecz oskarżonej, obejmujące:

1) kwotę 1.476,00 zł (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć złotych) tytułem opłaty, w której to kwocie podatek od towarów i usług, obliczony według stawki 23% (dwadzieścia trzy procent), stanowi 276,00 zł (dwieście siedemdziesiąt sześć złotych),

2) kwotę 217,31 zł (dwieście siedemnaście złotych trzydzieści jeden groszy) tytułem zwrotu poniesionych wydatków;

I. zasądził od Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Płocku) na rzecz adwokata W. W. koszty nie opłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu na rzecz pokrzywdzonego, obejmującej opłatę w kwocie 1.476,00 zł (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć złotych), w której to kwocie podatek od towarów i usług, obliczony według stawki 23% (dwadzieścia trzy procent), stanowi 276,00 zł (dwieście siedemdziesiąt sześć złotych);

na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżoną od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych i obciążył nimi Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wniosła obrońca oskarżonej, która zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

1. Obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 4, 7 i 410 k.p.k. mającą wpływ na treść wyroku, a polegającą na nie zbadaniu w sposób zupełny i wszechstronny okoliczności sprawy oraz dokonanie oceny dowodów bez uwzględnienia zasad prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, co skutkowało uznaniem oskarżonej za winną popełnienia czynu z art. 148 k.k., pomimo iż prawidłowa ocena materiału dowodowego nie daje się pogodzić z takim rozstrzygnięciem.

Wynikiem powyższej obrazę przepisów prawa procesowego jest:

2. Błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść wyroku, polegający na przyjęciu, że oskarżona M. G. dopuściła się czynu zabronionego z art. 148 k.k., podczas gdy z materiału dowodowego sprawy ocenianego prawidłowo wynika, iż winna ona ponosić odpowiedzialność karną za przestępstwo z art. 149 k.k.

Z ostrożności procesowej zarzuciła:

3. Obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 4, 7 i 410 k.p.k. mającą wpływ na treść wyroku, a polegającą na nie zbadaniu w sposób zupełny i wszechstronny okoliczności sprawy oraz dokonanie oceny dowodów, bez uwzględnienia zasad prawidłowego rozumowania i wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, co skutkowało uznaniem, iż oskarżona działała w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia noworodka.

Wynikiem powyższej obrazę przepisów prawa procesowego jest:

4. Błąd w ustaleniach faktycznych, mających wpływ na treść wyroku, polegający na przyjęciu, że oskarżona M. G. działała z zamiarem bezpośrednim pozbawienia życia, podczas gdy z materiału dowodowego sprawy ocenianego prawidłowo wynika, iż działała w zamiarze ewentualnym.

Z ostrożności procesowej zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła nadto:

5. Rażąco niewspółmierność orzeczonej wobec oskarżonej kary 13 lat pozbawienia wolności.

W przypadku uwzględnienia zarzutów w pkt. 1 i 2 wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zmianę kwalifikacji prawnej zarzucanego czynu na art. 149 k.k. oraz wymierzenie oskarżonej kary w granicach dolnego ustawowego zagrożenia, ewentualnie uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Płocku.

W przypadku uwzględnienia zarzutu w pkt. 3 i 4 wniosła o uznanie w ramach zarzucanego czynu, iż oskarżona działała w zamiarze ewentualnym pozbawienia życia i wymierzenie oskarżonej kary 8 lat pozbawienia wolności, ewentualnie uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Płocku.

W przypadku uwzględnienia zarzutu w pkt. 5 wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia i wymierzenie oskarżonej kary w dolnej granicy ustawowego zagrożenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy jest niezasadna .

Na wstępie wypada podkreślić, iż przepisu art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. nie można rozumieć w ten sposób, że każdy z przeprowadzonych dowodów w całości ma stanowić podstawę ustaleń faktycznych poczynionych przez sąd meriti. Apelujący zatem nie może czynić skutecznego zarzutu obrazę powyższych przepisów, w sytuacji gdy sąd okręgowy uczynił podstawą swoich ustaleń jedynie część wyjaśnień oskarżonej tj. te jej twierdzenia, które nie pozostają w sprzeczności z innymi dowodami, którym dał wiarę . Natomiast te depozycje, które nie stanowiły podstawy owych ustaleń, zostały przez sąd, należycie rozważone i drobiazgowo ocenione w sposób przewidziany w art. 7 k.p.k., którą to ocenę Sąd Apelacyjny w Łodzi w pełni podziela. To zaś, że z taką oceną przedmiotowych wyjaśnień obrońca się nie zgadza nie oznacza jeszcze, że w toku postępowania doszło do naruszenia przepisów art. 7 i art. 410 k.p.k.. Jak wskazuje się bowiem w orzecznictwie dokonanie oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w sposób odmienny od oczekiwań stron procesowych nie stanowi naruszenia przepisów art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. (zob. np.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2016 r. sygn. akt III KK 20/16 Legalis i z dnia 19 lutego 2014 r. sygn. akt II KK 17/14, Legalis). Ustalenia faktyczne dokonane przez sąd meriti w toku rozprawy głównej nie mogą być zatem skutecznie zakwestionowane w niniejszej sprawie, a ich poprawność zdyskwalifikowana, gdyż w procesie dochodzenia do nich Sąd ten nie uchybił dyrektywom art. 7 k.p.k., w szczególności nie pominął istotnych w sprawie dowodów, ani nie oparł się na dowodach na rozprawie nieujawnionych, natomiast sporządzone uzasadnienie nie jest wewnętrznie sprzeczne bądź sprzeczne z regułami logicznego rozumowania i nie wyłącza możliwości merytorycznej kontroli odwoławczej, a wręcz przeciwnie jest wyczerpujące oraz wyjątkowo szczegółowe.

Sąd okręgowy nie uchybił także zasadzie obiektywizmu, gdyż nie może o tym świadczyć dokonanie odmiennych niż chce tego obrona ustaleń faktycznych. Ponadto, ocena dowodów sądu I instancji charakteryzuje się dokładnością i szczegółowością, przy jednoczesnym uwzględnieniu powiązań logicznych między inkryminowanymi zdarzeniami.

Wreszcie, sąd ten wyjaśnił wszystkie wątpliwości w zakresie sprawstwa i winy oskarżonej, nie pomijając żadnych ujawnionych dowodów, lecz oceniając ich wiarygodność inaczej niż chce tego obrońca. Uzasadnienie wyroku Sądu I instancji cechuje się przy tym drobiazgowością, szczegółowością i dokładnością zwłaszcza w kontekście oceny zebranego materiału dowodowego.

Przypomnieć też należy, że aby skutecznie wykazać sądowi orzekającemu poczynienie błędnych ustaleń faktycznych, nie wystarczy jedynie zaprezentować własnej, opartej na bezkrytycznym i apriorycznym przyjęciu prawdziwości depozycji oskarżonej oraz wybiórczej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, ale trzeba konkretnie wskazać i uzasadnić złamanie przez sąd orzekający zasad wiedzy czy doświadczenia życiowego. Wymogu tego apelacja obrońcy nie spełnia, prezentując nie zasługującą na uwzględnienie polemikę z prawidłowymi ustaleniami sądu co do charakteru i kwalifikacji prawnej przypisanego oskarżonej czynu. W szczególności prezentując zawartą na kartach 4-5 apelacji argumentację mającą przekonać sąd odwoławczy, że „przyjęcie kwalifikacji prawnej z art. 148 k.k. zamiast 149 k.k. jest błędem” i eksponując rzekomą chęć oskarżonej „oddania dziecka zaraz po porodzie” obrona zdaje się nie dostrzegać trafnej i wyczerpującej oceny sądu meriti zawartej zwłaszcza na kartach 28-33 (w zakresie oceny wiarygodności wyjaśnień oskarżonej) oraz 65-70 (w zakresie braku podstaw do przyjęcia, że zachowanie oskarżonej wyczerpało znamiona występku z art. 149 k.k.) uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Ocena ta obejmuje całokształt ujawnionych dowodów we wzajemnym powiązaniu, jest logiczna oraz zgodna z doświadczeniem życiowym i jako taka pozostaje pod ochroną art. 7 k.p.k. Sąd Apelacyjny w Łodzi w całości ją akceptuje, co czyni zbędnym ponawianie zawartej w niej trafnej i wyczerpującej argumentacji. Identycznie należy też odnieść się do alternatywnego zarzutu apelacyjnego dotyczącego postaci zamiaru w jakim działała oskarżona. W przekonaniu sądu odwoławczego rozważania sądu I instancji zawarte na kartach 54-64 uzasadnienia wyroku wyczerpująco i trafnie ujmują całokształt zagadnień związanych z postacią zamiaru towarzyszącego zachowaniu oskarżonej co czyni zarzut błędu w tym zakresie całkowicie chybionym. W konstatacji takiej utwierdza zawarta na karcie 6 apelacji argumentacja, którą należy ocenić jako - najdelikatniej ujmując - oderwaną od realiów dowodowych niniejszej sprawy (w zakresie rzekomego przekonania oskarżonej, że dziecko urodzi się martwe) i opartą na spekulacji, czego w żadnej mierze nie zmieniają dwa zacytowane fragmenty orzeczeń sądów apelacyjnych. Już tylko na marginesie zauważyć wypada, iż tak przyjęta konstrukcja zarzutów apelacyjnych prowadzi do implikacji, które nie mogą przynieść pożądanego przez apelującą skutku: bo jeśli oskarżona byłaby przekonana o martwym płodzie, to czemu miałaby planować „oddanie dziecka zaraz po porodzie i umożliwienie mu lepszego życia”?

Nie zasługuje również na uwzględnienie zarzut rażącej niewspółmierności kary orzeczonej wobec oskarżonej. Rażąca niewspółmierność kary, o której mowa w art. 438 pkt 4 k.p.k., zachodzić może bowiem tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można było przyjąć, iż zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd I instancji a karą, jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary przewidzianych w art. 53 k.k. oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo Sądu Najwyższego. Zarzut rażącej niewspółmierności kary można zasadnie podnosić tylko wówczas, gdy jakkolwiek mieści się ona w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia jednak w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa jak i osobowości sprawcy – innymi słowy, gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 12 lipca 2000 r., AKa 116/00, Prok. i Pr. 2002 nr 1, poz. 29, str. 16).

Na gruncie cytowanego przepisu nie chodzi bowiem o każdą ewentualną różnicę w ocenach co do wymiaru kary, ale o różnice ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby – również w potocznym znaczeniu tego słowa - "rażąco" niewspółmierną, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować. Dopiero wykazanie rażącej niewspółmierności kary, a więc istnienia wyraźnej dysproporcji między karą wymierzoną przez sąd pierwszej instancji, a karą jaką należałoby wymierzyć w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary, uzasadnia korektę zaskarżonego wyroku (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 grudnia 2004 roku, II AKa 514/04, Lex; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 30 maja 2003 roku, II AKa 163/03, KZS 2003 nr 12, poz. 34).

W przedmiotowej sprawie sąd okręgowy wymierzając karę oskarżonej , wziął pod uwagę szereg okoliczności podmiotowych i przedmiotowych , które wyczerpująco opisał na kartach 70-77 uzasadnienia . Dostrzegł i w sposób całkowicie zasługujący na akceptację ocenił okoliczności obciążające i łagodzące . Tych ostatnich wyeksponował więcej niż zauważa obrona, dlatego nie podzielił wniosków w tym zakresie złożonych przez oskarżycieli publicznego i posiłkowego . Sąd Apelacyjny w Łodzi to rozstrzygnięcie akceptuje jako trafne i sprawiedliwe .

Z wyżej wymienionych powodów orzeczono jak w sentencji wyroku .

O kosztach postępowania przed sądem II instancji orzeczono na podstawie art. 624 § 1 k.p.k.